

FOND ZA OBNOVU I RAZVOJ GRADA VUKOVARA (FORGV): OCJENA PROGRAMA SUFINANCIRANJA GOSPODARSKIH PROJEKATA

UVOD

Program sufinanciranja gospodarskih projekata provodio se u kontekstu dostizanja cilja ubrzanja razvitka vukovarskog gospodarstva, kao što je istaknuto u Zakonu o obnovi i razvoju Grada Vukovara, te u Planu i Programu za razdoblje 2004-2008. U tom smislu su u okviru osnovne djelatnosti FORGV-a osobito istaknuti poslovi vezani za odobravanje zajmova i njihovo ulaganje u obnovu i razvoj gospodarstva i komunalne infrastrukture, te stručno informiranje i savjetovanje ulagača, pomoć u izradi poduzetničke dokumentacije i sl.

Cilj ocjene programa je steći uvid u uspješnost provedbe dosadašnjeg programa sufinanciranja gospodarskih projekata, te identificirati mogućnosti unapređenja programa sukladno potrebama korisnika i raspoloživim resursima Fonda. Također, potrebno je uz već postojeće poteškoće uvažiti trenutno nepovoljan gospodarski razvojni kontekst koji obilježava cjelokupno hrvatsko i svjetsko gospodarstvo. Upravo krizna vremena zahtijevaju posebnu intervenciju i pomoć države u vidu dodatnog poticanja gospodarstva, kako bi ono uz što manje gubitke i posebice izbjegavanje smanjenja radne snage moglo prebroditi krizna razdoblja. Prema tome, poticanje gospodarskog razvoja je jedan od ključnih prioriteta Vlade RH i uključuje pružanje pomoći i poticaje vukovarskom gospodarstvu kroz sredstva kojima raspolaže i upravlja FORGV.

Rezultati ocjene provedenih programa sufinanciranja gospodarskih projekata u Vukovaru mogu poslužiti formuliranju novih aktivnosti FORGV-a u programskom razdoblju 2009-2013. U tom smislu je od vitalne važnosti zajednička formulacija ciljeva i suradnja FORGV-a kao državne institucije i Grada Vukovara kao lokalne samouprave. Važan cilj narednog programskog razdoblja radi održivosti provedenih mjera je jačanje lokalnih institucionalnih kapaciteta za gospodarski razvoj kako bi Grad u budućnosti samostalno brinuo o vlastitom razvoju.

U nastavku je prikazana tablica s odabranim usporednim pokazateljima gospodarskog razvoja Grada Vukovara za 2003. i 2007. godinu.¹

Tablica 1: Pokazatelji gospodarskog razvoja Grada Vukovara

	2003	2007
Broj poduzeća	220	321
<i>Indeks porasta broja poduzeća (RH=100)</i>		118,8
Broj zaposlenih 31.12.	4.211	5.714
<i>Indeks porasta broja zaposlenih u poduzećima (RH=100)</i>		265,4
Ukupni prihodi (kn)	1.302.203.643	2.614.959.985
<i>Indeks prihoda po stanovniku (RH=100)</i>		60,4
<i>Indeks prihoda po zaposlenom (RH=100)</i>		64,5
<i>Stopa rasta prihoda poduzeća</i>		100,8%
Ukupni rashodi (kn)	1.281.388.631	2.426.204.647
<i>Stopa rasta rashoda poduzeća</i>		89,3%
Dobit prije oporezivanja (kn)	64.921.472	249.262.839
<i>Indeks dobiti po stanovniku (RH=100)</i>		86,2
<i>Indeks dobiti po zaposlenom (RH=100)</i>		91,7
<i>Stopa rasta dobiti poduzeća</i>		283,9%
<i>Indeks stope rasta dobiti poduzeća (RH=100)</i>		322,6
Gubitak prije oporezivanja (kn)	44.106.460	60.507.502
<i>Indeks gubitka prije oporezivanja po stanovniku (RH=100)</i>		77,4
<i>Stopa rasta gubitaka poduzeća</i>		37,2%
Ukupna aktiva prije oporezivanja (kn)	4.153.232.538	5.963.560.138
<i>Indeks aktive prije oporezivanja po stanovniku (RH=100)</i>		91,7
Investicije (kn)	88.517.934	302.811.214
<i>Stopa rasta investicija</i>		242,1%
<i>Udio investicija u prihodima</i>	6,80%	11,6%
<i>Stopa rasta udjela investicija u prihodima</i>		70,4%
Ukupan izvoz (kn)	55.957.296	177.480.484
<i>Indeks izvoza po stanovniku (RH=100)</i>		29,4
<i>Indeks izvoza po zaposlenom (RH=100)</i>		31,2
<i>Udio izvoza u ukupnim prihodima</i>		6,8%
<i>Stopa rasta izvoza</i>		217,2%

Izvor: Fina, 2008. i izračuni autora.

¹ Podaci proizlaze iz studije „Ocjena i unapređenje državnih mjera pomoći za potpomognuta područja“, listopad 2008.g. Nositelj izrade Studije bio je Ekonomski fakultet u Splitu, u suradnji sa znanstvenicima i stručnjacima Ekonomskog instituta, Zagreb i Instituta za međunarodne odnose.

Prepoznatljiv je pozitivan trend u gotovo svim pokazateljima gospodarskog razvoja u Vukovaru. To se može povezati s uspjesima koji proizlaze iz adekvatne provedbe razvojnih mjera posebno poticanih iz državnog proračuna i uz stručnu podršku Fonda za obnovu i razvoj Grada Vukovara u suradnji s Gradom Vukovarom i raznim institucijama privatnog, javnog kao i civilnog sektora.

1. Ocjena dosadašnjih programa sufinanciranja gospodarskih projekata

Uspješnost provedbe programa sufinanciranja ocjenjuje se na osnovi podataka i informacija koje je uredno vodio FORGV i to prema standardnim kriterijima evaluacije programa:

Kriterij	Definicija
Relevantnost (<i>Relevance</i>)	<i>Ocjena veza između definiranih ciljeva i postojećih društveno-ekonomskih problema koje se nastoje rješavati mjerom (intervencijom)</i>
Efikasnost (<i>Efficiency</i>)	<i>Razmatra se odnos između izravnih rezultata, rezultata i učinaka i „inputa“ (financije, vrijeme, ljudski resursi, prostor, i sl.) koji su korišteni radi njihova ostvarenja.</i>
Efektivnost (<i>Effectiveness</i>)	<i>Uspoređuje se što je učinjeno u odnosu na planirano, tj. uspoređuju se stvarni rezultati s očekivanim ili procijenjenim izravnim rezultatima (proizvodi, usluge), rezultatima i učincima.</i>
Korisnost (<i>Utility</i>)	<i>Provjerava se da li postignut učinak na osnovi provedbe mjera (intervencije) odgovara potrebama društva i društveno-ekonomskim problemima koji se nastoje rješavati.</i>
Održivost (<i>Sustainability</i>)	<i>Ocjenjuje se sposobnost djelovanja učinaka programa u srednjem i dugom roku nakon što je prestalo financiranje mjere (intervencije).</i>

Relevantnost

Ocjenom veze između definiranih ciljeva i postojećih društveno-ekonomskih problema koji se nastoje rješavati mjerom ili intervencijom utvrđuje se, da li je program relevantan u tom kontekstu i da li će to biti i u buduće. Intervencija odnosno pomoć središnje države na lokalnoj razini opravdava se u slučaju Grada Vukovara upravo velikim razvojnim teškoćama i ratnim razaranjima. U tom smislu treba razlikovati i uzeti u obzir podjelu nadležnosti nacionalne, regionalne i lokalne razine za provedbu javnih politika. Državna razina financira i provodi aktivnosti od nacionalnog značaja, dok lokalna razina provodi poslove i aktivnosti

od lokalnog značaja. Cilj države je uz aktivnosti obnove ojačati gospodarsku osnovu Grada Vukovara. Poticanje ubrzanog razvoja vukovarskog gospodarstva je u tom smislu prepoznat kao nacionalni interes, jer se time stvara zdrava osnova za samostalni razvoj Grada Vukovara u budućnosti.

Program sufinanciranja gospodarskih projekata je jedna od ključnih mjera poticanja ubrzanog gospodarskog razvoja Grada Vukovara, kako bi se potaknuo proces razvojnog sustizanja u odnosu na druge lokalne samouprave u Hrvatskoj. Ocjenjuje se izrazito važnom mjerom, jer omogućava opstanak poduzetnika, temeljnih nositelja gospodarskog razvoja i buduće egzistencije lokalnog stanovništva. Prema pokazateljima u tablici 1. evidentan je pozitivan razvojni trend, no pokazatelji u usporedbi s prosjekom Republike Hrvatske ukazuju na zaostajanje. Stoga je relevantnost daljnje provedbe programa sufinanciranja neupitna.

Preporuka:

Program sufinanciranja gospodarskih projekata može se ocijeniti kvalitetnim i preporučuje se nastavak provedbe programa i u narednom programskom razdoblju. Ukupni gospodarski pokazatelji potvrđuju uspješnost na generalnoj razini. Određena prilagodba je potrebna na razini detalja vezanih uz dodatno poticanje gospodarstva u uvjetima krize kako bi se zadržala postignuta razina gospodarske aktivnosti, što je istaknuto u drugom dijelu ovoga teksta.

Efikasnost

U ocjeni efikasnosti programa razmatra se odnos između izravnih rezultata (npr. broj sufinanciranih gospodarskih projekata), rezultata (npr. broj novih radnih mjesta) i učinaka (npr. povećanje zaposlenosti) i „inputa“ (uložena financijska sredstva, ljudski resursi, prostor, i sl.) koji su bili potrebni i korišteni su radi ostvarenja navedenih rezultata. U ovom kontekstu se pod inputima podrazumijevaju uložena sredstva FORGV-a za provedbu programa sufinanciranja. Pokazatelj efikasnosti dodijeljenih potpora može biti odnos potpore i broj novostvorenih radnih mjesta. Kao što se vidi u tablici 2. u razdoblju 2005-2008, prosječan iznos potpore po novostvorenom radnom mjestu je nešto manje od 30 tisuća kuna, što se čini prihvatljivim s obzirom na vremenski okvir i pozitivan učinak na zaposlene, poduzeća i lokalnu zajednicu.

Tablica 2. Rekapitulacija potpora FORGV-a u razdoblju 2005.-2008.

Potpore prema skupinama korisnika	Broj zahtjeva	Broj uposlenih	Broj novo-uposlenih	Ukupno potpore	Potpore/novouposl.
Razlika za dodijeljene potpore	25	709	234	2.867.738,74	12.255,29
Poduzetnička zona priljevo	2	102	20	883.883,76	44.194,19
Gospodarska zona – rubni dio	1	2	1	123.925,00	123.925,00
Proizvodnja	10	318	83	4.663.270,30	56.183,98
Građevinske usluge	1	1	2	29.789,46	14.894,73
Poljoprivreda, lov i ribarstvo	19	35	12	1.687.371,81	140.614,32
Ostalo	15	78	36	1.153.826,11	32.050,73
UKUPNO (2005-2008)	73	1.245	388	11.409.805,18	29.406,71
<i>Zahtjevi u obradi (stanje 31.12.2008.)</i>	<i>18</i>	<i>373</i>	<i>93</i>	<i>4.155.120,04</i>	<i>44.678,71</i>

Izvor: FORGV i izračuni autora.

U tablici 3. prikazani su ukupni iznosi koji su se izdvajali za provedbu programa sufinanciranja gospodarskih projekata u razdoblju 2005.-2008. Iz prikazanih podataka vidljiva je određena oscilacija u godišnjim prihodima kojima raspolaže Fond, što se izravno odražava i na udio sredstava utrošenih na program sufinanciranja gospodarskih projekata. Time dolazi do izražaja određena nekonzistentnost u vođenju razvojne politike, što utječe na podizanje razine nepovjerenja u institucije kao i u programe poticaja među poduzetnicima. Iz udjela za program sufinanciranja u ukupnim prihodima prepoznaje se rastući trend i to s 8,9% u 2005. na 22,1% u 2008. godini. Unatoč činjenici što je tijekom 2008.g. zaustavljena provedba programa sufinanciranja zbog nedostatka sredstava, s preraspodjelom sredstava u prosincu izdvojeno je dodatnih 6 mil. kuna za nastavak provedbe programa sufinanciranja. S obzirom na velik broj zaprimljenih zahtjeva za sufinanciranje projekata tijekom godine, cjelokupni iznos je utrošen u vrlo kratkom vremenu, što ukazuje na visok interes i potrebe vukovarskih gospodarstvenika.

Tablica 3. Program sufinanciranja gospodarskih projekata

	Program sufinanciranja gospodarskih projekata	Ukupno prihodi FORGV	Udio rashoda za program sufinanciranja/ Ukupni prihodi FORGV (%)
2005.	2.547.918,97	28.678.382,19	8,88
2006.	6.053.480,17	40.911.305,22	14,80
2007.	3.200.000,00	20.876.796,00	15,33
2008.	7.000.000,00	31.673.723,20	22,10

Preporuka:

S obzirom na znatan uspjeh programa sufinanciranja u razdoblju 2005.-2007., kao i posebne poteškoće uslijed gospodarske krize, preporučuje se ponovno aktiviranje programa sufinanciranja gospodarskih projekata. Osim toga, kako je problem likvidnosti poduzeća u kriznim vremenima izraženiji, predlaže se uvođenje posebnih kreditnih aranžmana u suradnji s bankama za kratkoročno financiranje poslovanja uz uspostavu jamstvenog fonda kroz FORGV za te svrhe.

Efektivnost

Pored ocjene efikasnosti programa (uloženo, dobiveno) potrebno je ocijeniti i efektivnost (postignuti učinci u širem razvojnom smislu). Stoga, treba usporediti što je učinjeno u odnosu na planirano, tj. uspoređuju se stvarni rezultati s očekivanim rezultatima i učincima. Bez unaprijed jasno utvrđenog plana, određenih ciljeva i pokazatelja, zasigurno je teško odrediti, da li su postignuti pozitivni ili negativni učinci rezultat djelovanja određenih mjera jedne institucije ili proizlaze iz niza mjera ili intervencija nekoliko institucija koje istovremeno djeluju na određenom području i skupu korisnika. Primjerice, u koliko mjeri jesu dodatni poticaji FORGV-a za gospodarske projekte doprinijeli stvarnom poboljšanju stanja pojedinih poduzetnika i njihovih rezultata?

Informacije koje se uobičajeno prate se odnose u prvom redu na efikasnost provedbe programa. Međutim, informacije koje bi bile mjerodavne za ocjenu efektivnosti programa oslanjaju se na sustav praćenja provedbe i ovisi o tome kako su formulirani ciljevi i očekivani rezultati. S obzirom da nedostaje iskustvo u jasnoj kvantifikaciji strateških i programskih ciljeva, nije jednostavno ocijeniti, da li je program efektivan. Na osnovi podataka koji su prezentirani u nastavku u okviru korisnosti programa, istaknuti su statistički pokazatelji koji se uobičajeno prate kroz sustav hrvatskih institucija kao što su FINA i Državni zavod za statistiku (DZS). Na osnovi tih podataka i informacija koje prati FORGV, moguće je procijeniti efektivnost programa:

- Prema pokazateljima FINA-e (vidi tablicu 1.), u razdoblju od 2003-2007 godine zabilježeno je 1.503 novouposlenih.
- Prema evidenciji FORGV-a za razdoblje 2005-2008 je prema programu sufinanciranja gospodarskih projekata poticano ukupno 73 poduzeća a planirano preko 1.200 novih radnih mjesta.

Može se zaključiti, da je program sufinanciranja ipak u značajnoj mjeri doprinio porastu zapošljavanja u Gradu Vukovaru.

Preporuka:

U procesu pripreme programa za novo petogodišnje razdoblje, poželjno je tijekom faze analize intervjuirati i anketirati vukovarske poduzetnike. Vrijedne informacije bile bi vezane uz njihovo zadovoljstvo s dosadašnjim programima poticaja (postojeći korisnici). Potencijalne korisnike vrijedi ispitati po pitanju postojećeg stanja i stvarnih potreba u vidu financijske i stručne podrške.

Korisnost

U ocjeni korisnosti programa sufinanciranja treba provjeriti da li postignut učinak na osnovi provedbe mjera ili intervencije odgovara potrebama društva i društveno-ekonomskim problemima koji se nastoje rješavati.

Učinci u srednjem roku u smislu korisnosti programa za Vukovar se mogu prepoznati u ključnim statističkim podacima. Stoga, sukladno prezentiranim podacima u tablici 1, pozitivni rezultati u smislu povećanja gospodarskih aktivnosti, Grad Vukovar zahvaljuje u prvom redu značajnom povećanju broja aktivnih poduzeća na području Grada. Porast broja poduzeća sa 220 u 2003. na 321 poduzeća u 2007. godini to potvrđuje. Međutim, sam porast broja poduzeća ne govori dovoljno o uspješnosti gospodarske aktivnosti. U prilog tome idu svakako rezultati koje sva poduzeća zajedno ostvaruju i time unapređuju opće stanje. Broj zaposlenih (krajem godine) je porastao s 4.211 zaposlenih (2003.) na 5.714 zaposlenih (2007.), pri čemu sam porast pokazuje iznad prosječan rezultat (165,4%) u odnosu na porast broja zaposlenih na razini RH. Ukupni prihodi poduzeća udvostručili su se u promatranom razdoblju. Međutim, promatrano na razini pokazatelja, tj. indeksa prihoda po stanovniku ili zaposlenom u usporedbi s prosjekom na razini RH, realno stanje pokazuje na primjeru oba pokazatelja (gotovo 40% ispod prosjeka), da je potrebno uložiti puno napora u dostizanje prosječnog ostvarenja prihoda po zaposlenom. Ukupni rashodi porasli su za 89% u promatranom razdoblju, što je rezultiralo i u ostvarenju veće dobiti prije oporezivanja u 2007. godini. Indeks dobiti prije oporezivanja po stanovniku i po zaposlenom je nešto niži u odnosu na indeks na razini RH. Ali je svakako značajna stopa rasta dobiti prije oporezivanja od 294%,

koja osim toga rezultira indeksom od 322,4 u odnosu na prosječni porast dobiti na razini RH. Gubici prije oporezivanja porasli su s 44 mil. kuna na 60,5 mil. kuna, pri čemu indeks gubitka prije oporezivanja po stanovniku u odnosu na RH pokazuje 22,6% niži rezultat u odnosu na prosjek RH. Ukupna aktivna prije oporezivanja također bilježi porast s 4,2 na gotovo 6 mlrd. kuna, no sam indeks aktive prije oporezivanja po stanovniku nešto je niži od rezultata na nivou Hrvatske. Investicije su u promatranom razdoblju značajno porasle odnosno za 242%, kao što je i stopa izvoza porasla za značajnih 217%. Međutim, kao i prije, valja biti realan u interpretaciji statističkih podataka, jer se ne smije zaboraviti izuzetno niska polazna točka gospodarskog oporavka. Na takav zaključak svakako upozorava usporedba rezultata po stanovniku ili zaposlenom na razini RH.

Preporuka:

Kako bi se u buduću mogla ciljano ocijeniti korisnost programa sufinanciranja, potrebno je u novom programu definirati pokazatelje srednjoročnog učinka kao i kvantificirane ciljeve koji se nastoje postići programom (npr. porast X za Y% do 2013.; doseći X razinu prosjeka RH do 2013.). Time se postignuti rezultati u gospodarstvu mogu lakše povezati s željenim učincima pojedine mjere ili programske intervencije.

Kao dio standardne procedure odobravanja potpore treba zahtijevati od svih korisnika redovito godišnje izvještavanje o poslovanju, za što se može pripremiti jednostavan upitnik koji omogućava korisniku potpore brzo i jednostavno izvještavanje o napretku poslovanja. FORGV može jednom godišnje poslati poštom svakom korisniku obrazac izvješća kao podsjetnik. U okviru praćenja uspješnosti provedbe programa je od velike važnosti imati uvid u redovito poslovanje korisnika potpore. Primjerice, u kolikoj mjeri jesu realizirana planirana nova radna mjesta? Da li postoje nove potrebe u smislu poticaja?

Održivost

U smislu održivosti ocjenjuje se sposobnost djelovanja učinaka programa u srednjem i dugom roku nakon što je prestalo financiranje mjere ili intervencije. Kako nisu unaprijed definirani pokazatelji i sustav praćenja u ovom kontekstu, nije moguće jasno utvrditi u kolikoj mjeri su rezultati održivi. Mogu se postaviti dva temeljna pitanja koja treba razmatrati:

- Da li su korisnici bespovratne potpore odnosno poduzetnici opstali, rasli i razvijali se nakon što su prestali primati potporu?
- Koja institucija će u budućnosti, nakon što Fond prestane djelovati, provoditi program poticaja gospodarskih projekata?

Kako pitanje održivosti nije bilo razmatrano u prošlosti, nije moguće dati konkretan odgovor, no u narednom programskom razdoblju odgovori na pitanja trebaju biti uzeta u obzir tijekom planiranja za novo programsko razdoblje.

Preporuka:

Kako bi dobili odgovor na pitanje održivosti potrebno je definirati pokazatelje na osnovi kojih će se pratiti srednjoročni i dugoročni učinci mjera. Primjerice, koliko korisnika poduzetnika je tri godine nakon iskorištenja potpore opstalo, ostvarilo porast prihoda, dobiti, broja zaposlenih i sl.? Također, treba već sada odrediti instituciju koja će biti odgovorna za praćenje učinaka u srednjem roku i koja će naslijediti aktivnosti poticanja razvoja lokalnog gospodarstva. Stoga, značajna uloga FORGV-a je i prijenos znanja i jačanje kapaciteta lokalnih institucija radi osiguranja održivosti provedenih razvojnih mjera.

2. Prijedlog konkretnih aktivnosti za provedbu programa u 2009. godini

U okviru plana aktivnosti za 2009. godinu vrijedi nastaviti s uspješnim programom sufinanciranja gospodarskih projekata uz određene prilagodbe sukladno gore istaknutim preporukama. Prijedlog aktivnosti je slijedeći:

- ⇒ Pravilnik o uvjetima i načinu dodjeljivanja sredstava Fonda (2008.-2013.)
- ⇒ Procedure za odobravanje bespovratnih potpora za projekte koji se financiraju iz kreditnih sredstava i iz vlastitih sredstava se razlikuju.
 - U slučaju *odobrenog kredita*, FORGV se oslanja na banku i standardan postupak procjene rizika. Takvu praksu u provedbi programa sufinanciranja već odobrenih kredita treba nastaviti njegovati.
 - FORGV može dodatno pokrenuti projekt izobrazbe „*lokalnih konzultanata*“ koji mogu savjetovati i pružati podršku potencijalnim korisnicima kredita, te na taj način doprinijeti daljnjem razvoju tržišta konzultanata i sufinanciranja korištenja njihovih usluga (slično programu kojeg je provodio MINGORP).

- U slučaju odobravanja bespovratne potpore za projekt financiran iz *vlastitih sredstava*, FORGV procjenjuje projekt. U tom slučaju može koristiti standardan postupak prijave i ocjene projekata za što se raspisuje natječaj i organizira postupak ocjenjivanja i odabira projekta (definiranje ciljeva, načela i kriterija odabira, 2 neovisna ocjenitelja za svaki projektni prijedlog, standardni obrazac za ocjenu projekata, uspostava povjerenstva za odabir projekata). Preporuka je da se kroz godinu organizira 2-3 natječaja, radi kvalitetnije organizacije postupka i planiranja financijskih sredstava.
- ⇒ Prilagoditi program sufinanciranja gospodarskih projekata novim uvjetima vezanim uz potpore male vrijednosti (do 200.000 EUR bez potrebnog odobrenja AZTN, tj. do 100.000 EUR za poduzetnike koji obavljaju djelatnost cestovnog prometa tijekom bilo kojeg razdoblja od tri fiskalne godine, do 500.000 EUR uz odobrenje AZTN)
- ⇒ Program sufinanciranja vremenski uskladiti s realnim razdobljem egzistencije i djelovanja Fonda. Primjerice ako sufinanciranje otplate odobrenog kredita pokriva razdoblje do 3 godine, onda se sufinanciranje takvog projekta može provesti zaključno do 31.12.2010. Nakon toga je moguće sufinancirati projekt ali uz skraćenje vremenskog razdoblja financiranja do 31.12.2013.
- ⇒ Ponuditi novi program sufinanciranja projekata koji se natječu za sredstva iz pretpristupnog Fonda IPA i strukturnih fondova kada Hrvatska postane članica EU. Kako prijavitelji moraju jasno naznačiti izvor sufinanciranja i priložiti potvrdu u pisanom obliku, FORGV treba razmotriti pravne mogućnosti davanja suglasnosti ili potvrda već u fazi prijave projekata. Kako je odnos uspješnih projekata u smislu ugovaranja i financiranja i prijavljenih relativno nepovoljan, FORGV može biti u situaciji da će morati izdati znatno više potvrda (za potencijalno financiranje) nego što doista bude potrebe za financiranjem. U tom kontekstu, FORGV može biti preliminarna instanca za procjenu kvalitetnih projekata koji će se prijavljivati za EU fondove na razini Grada Vukovara.
- ⇒ Poseban jamstveni fond za kratkoročno kreditiranje vukovarskih poduzetnika za prebrođivanje razdoblja gospodarske krize koje se odražava na privremeno smanjenje obujma poslovanja i radi očuvanja postojećih radnim mjesta:
 - Posebna kreditna linija za kratkoročno financiranje obrtnog kapitala (do 1 godine)

- Posebna kreditna linija za kratkoročno financiranje tekućeg poslovanja po sistemu „dozvoljenog prekoračenja na žiro računu“ (do 1 godine)
- ⇒ Mogući alternativni instrument osiguranja prihvatljiv bankama: ugovor o prijenosu „dobrih“ potraživanja - primjerice potraživanja od ministarstava i tijela državne uprave, javnih poduzeća, privatnih domaćih i inozemnih poduzeća uz dokazan kredibilitet i bonitet.

3. Zaključak

Program sufinanciranja gospodarskih projekata je dobro osmišljen i može se ocijeniti uspješnim načinom dodatnog poticanja gospodarskih projekata vukovarskih poduzetnika. Način na koji se provodi program sufinanciranja u Gradu Vukovaru ukazuje na komplementarnost uz postojeće programe kreditiranja koje provode nacionalne institucije na nivou čitave Republike Hrvatske u suradnji s bankovnim sustavom.

Uz određene nadopune i proširenje postojećeg programa, kao i nove mogućnosti dodatnog poticanja razvoja gospodarstva očekuje se i određena preraspodjela sredstava u smjeru novih instrumenata, kao što su jamstveni fond i programa sufinanciranja razvojnih projekata. Posebice se očekuje sve veća potreba za sufinanciranjem projekata koji se kandidiraju za financiranje iz pretpristupnih fondova EU, kao i u skoroj budućnosti iz strukturnih fondova EU. Na taj način, Fond može djelovati kao nužno potreban oslonac za sve potencijalne prijavitelje projekata iz javnog, privatnog i civilnog sektora.